

Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus

NOF OA
Postboks 1041 Sentrum
0104 OSLO
Org.nr. 975 615 308

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

nve@nve.no

leder@nofoa.no
Medlemsrelatert: medlem@nofoa.no
Økonomisk: kasserer@nofoa.no
Vernesaker: naturvernkontakt@nofoa.no
www.nofoa.no

Vår ref.: sak/565

Deres ref.: 201908956

Dato: Oslo, 6. januar 2020

Merknader til nettplan Stor-Oslo - ny 420 kV-forbindelse Hamang-Bærum-Smestad

NOF OA (Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus) og NOF AB (NOF Asker og Bærum lokallag) viser til at Statnett har søkt NVE om konsesjon etter energiloven for å erstatte dagens luftledning Hamang-Smestad med en ny cirka 12 km lang 420 kV-forbindelse Hamang-Bærum-Smestad.

Foreningens nettsted byttet server i romjula, og en del komplikasjoner i forbindelse med det medførte at vi dessverre ikke fikk sendt våre merknader før nå. Håper på forståelse for det.

Søknaden går ut på å bygge enten luftledning eller kabel i bakken, og Statnett prioriterer luftledning. Den nye forbindelsen vil i hovedsak gjenbruke dagens trasé ved begge alternativene. Velges kabel vil den hovedsakelig legges i grøft, men i tunnel på en kortere strekning.

Generelt

Under dagens 300 kV-kraftlinje er det en byggeforbudssone på 40 meter. Dette har bidratt til at arealene under kraftlinja har stor verdi både for friluftsliv og biologisk mangfold. Det er viktig at dette byggeforbudet opprettholdes ved bygging av ny 420 kV-forbindelse uavhengig av om det velges kabel eller luftspenn.

Vi vil særlig peke på noen biologisk viktige områder med stort naturmangfold som understreker viktigheten av å beholde byggeforbudet: Kolsås–Dælivannet (nasjonalt viktig kalklindeskog), Øverlandselva (regionalt viktig bekkedrag), Hagabråten (regionalt viktig kalkskog og edellauvskog), Lysakerelva (nasjonalt viktig kalklindeskog og bekkedrag) og Mærradalen (nasjonalt viktig gammel barskog, flommarksskog og kalklindeskog). Strømgater i urbane strøk fungerer også som viktige viltkorridorer som knytter sammen naturarealer.

NOFs paraplyorganisasjon BirdLife International går prinsipielt mot bruk av lufttraseer i fuglerike områder, og begrunner dette grundig i dokumentet **Position Statement on Birds and Power Lines** (2007). Dokumentet ligger til nedlasting fra NOF OAs arkivside, her (hvor også denne saken ligger): <https://oa.birdlife.no/sak/565>.

Vår vurdering av tiltaket i Oslo

Mange trekkfugler følger vår og høst kystlinja langs Oslofjorden, og trekker over området den nye 420 kV-forbindelsen skal bygges. Høye master kan være en felle spesielt ved dårlig vær og tåke, da høyspentkablene kan være vanskelig å oppdage for fuglene. Våre medlemmer har dokumentert store mengder kortnebbgås som flyr lavt over Husebyåsen. Kortnebbgås er underlagt et særskilt statlig forvaltningsregime, og har i Oslo-området sin hovedtrekkled over Ullern–Husebyåsen. Foruten trekket pendler et stort antall vannfugler (grågås, hvitkinngås og ulike andearter) mellom indre Oslofjord og Bogstadvannet når vannet er åpent. De flyr også lavt over Huseby- og Ullernåsen. Disse fuglene vil også ved dårlig vær og tåke være utsatt for kollisjon.

Vår konklusjon er derfor at jordkabel er minst skadelidende for fuglelivet i dette området. Selv om det blir store inngrep i anleggsfasen vil sårene i naturen bli borte over tid. Som nevnt under generelle kommentarer over bør de ubebygde arealene under dagens kraftlinje bevares som framtidige viltkorridorer og viktige naturområder. Dersom man mot formodning bygger nye og høyere master krever NOF OA med NOF AB at de øverste ledningene får spesialmarkører på beskrevet strekning for å synliggjøre dem for trekkende fugl. Dette vil kunne fungere som et avbøtende tiltak og redusere kollisjon med kraftlinjene i klart, pent vær. I overskytende vær, nedbør eller tåke vil et slikt tiltak ha mindre verdi, derfor er jordkabel det alternativet som gir minst skader på fugl.

Vurdering av tiltaket i Bærum

Vi er kritisk til forslaget om å etablere ny luftledning gjennom Bærum av hensyn til fugleliv og øvrige naturverdier, og anbefaler i stedet løsningen med kabel i grøft. Vi anbefaler dessuten startpunkt vest for Sandvikselva, for å unngå at også dette vassdraget krysses av luftledning. Statnett hevder at konsekvensene for naturmangfoldet vil være små sammenliknet med 0-alternativet (dagens luftledning). Det er imidlertid ingen tvil om at dagens situasjon allerede utgjør en betydelig trussel for fuglelivet, og at høyere master bare vil forsterke problemet. Vi vil peke på den betydelige miljøgevinsten man vil oppnå ved total avskaffing av den skadelige lufttraseen gjennom kommunen.

Det er godt dokumentert at luftledninger ikke bare er visuelt skjemmende i landskapet, men utgjør en betydelig trussel for fuglelivet, dels som følge av elektrokusjon og dels på grunn av kollisjonsfaren. Større fuglearter, som gjess, svaner, hegrer, traner og rovfugler er særlig utsatt. Disse fuglegruppene forflytter seg mellom og langs vann og vassdrag i Bærum. En rekke arter flyr også i skytteltrafikk mellom kysten, vassdragene og kulturmark og skogsområder i kommunen. Dagens ledningstrasé krysser flere vassdrag, særlig Øverlandselva og Lysakerelva. Startpunktet for den nye ledningen ligger dessuten svært nær Sandvikselva, som like vest for startpunktet planlegges fortsatt krysset av eksisterende luftledning. Videre ligger traseen svært nær Kolsås–Dælivann landskapsvernområde, med det svært fuglerike Dælivannet i sentrum, og det tilsvarende fuglerike Engervannet. Ledningen går også gjennom rike kulturmarker og skogsområder.

Kulturlandskapet, skogsarealene og våtmarkene i Bærum har generelt et rikt fugleliv. Blant arterne som jevnlig påtreffes langs traseen på trekk eller som hekkfugler, finner vi en rekke arter som er oppført på Norsk rødliste for arter 2015, deriblant: åkerrikse (CR – kritisk truet), knekkand, vannrikse, vipe, brushane og makrellterne (EN – truet), skjeand, sivhauk, sivhøne, sothøne, storspove og hettemåke (VU – sårbar). Ledningene kan også være en medvirkende årsak til at den truede hubroen ikke har reetablert seg i Bærum. Fiskeørn, musvåk, hønsehauk, vandrefalk, lerkfalk og en rekke andre rovfugler er også faste innvånere i området.

Avbøtende tiltak, som ekstra isolasjon ved stolpefestene og merking av ledningene, har en viss effekt. Disse er imidlertid fordyrende og ytterligere skjemmende, og er å regne som et absolutt minstekrav. Å legge kabelen i jorda er uansett en langt bedre løsning av hensyn til fuglelivet.

Konklusjon

NOF OA og NOF AB ber om at Statnett ikke gis tillatelse til å forverre situasjonen med luftledninger gjennom naturområdene i Oslo og Bærum, men i stedet bygger jordkabel. Vi ber også om at jordkabelen i Bærum starter lengst mulig vest for Hamang, slik at også luftspennet over Sandvikselva fjernes. Byggeforbudsbeltet på 40 meter som gjelder under dagens luftlinje må videreføres selv om ny forbindelse legges i kabel.

Vennlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'B. Tveit', written in a cursive style.

Håkan Billing
leder NOF OA

Bjørn Olav Tveit (sign.)
naturvernkontakt NOF AB